

jedino kardinali ili stozernici i to pravo ostalo je u kriptosi sve do danas.

Kardinalski *) zbor.

Kardinala imade troje vrsti, t. j. kardinala biskupa, svećenika i djakona. Podpuni kardinalski zbor imao bi sastojati od 6 kardinala biskupa, 50 kardinala svećenika i 14 kardinala djakona.

Kardinalski zbor dieli se u kardinala koji stanuju u Rimu i koji sačinjavaju vladajuće tielo sv. crkve, te od kardinala koji su raztrešeni izvan Rima po čitavom katoličkom svijetu.

Od rimskih kardinala po časti je najprv. kardinal komornik (camerlengo), koji ravna crkvom nakon smrti pape dok bude izabran novi papa; zatim državni tajnik koji je ono isto, što je u svjetskim državam ministar izvanjskih posala; pak dolazi rimski vikar, koji zastupa sv. oca u svih duhovnih poslovih rimske biskupije; komercruk kardinalskog zbora, koji upravlja se imetkom toga zbora; veliki izpovjednik (penitencijar) knjižničar vatikanski itd.

Konklav.

Deseti dan po smrti pape ulazi kardinalski zbor u konklav ili u papinski izborišta, koje se drži u posebnom dijelu Vatikana posve odijeljenom od ostalog svijeta, to je ogromna palača uz crkvu sv. Petra, u kojoj stanuju rimski pape sa svojim dvorom, koja da ima do 11.000 soba. Sadašnji konklav držao se usikstinskih kapeli, gdje imade svaki kardinal daskama ogradjeno stanovanje. Vrata i prozori su zazidani, te je ostavljen samo jedan otvor za zrak i svjetlo i jedan izlaz na hodnik, kuda polaze zatvoreni kardinali u kapelu dva puta na dan. Taj se nalazi otvor, kroz koji dobivaju hranu kardinali pomoću mehaničkog stroja.

Čim stupe kardinali u konklav, nesmije nitko od njih izći, dok nije svršen izbor pape. U starija vremena morali su kardinali za trajanje konklava postiti, ako se nisu mogli složiti u izboru; nu danas nevriedi više ta odredba.

U konklav može uzeti svaki kardinal sobom po jednog do dva tajnika, koji se moraju prisegom obvezati, da će šutiti o događajih u konklavu.

Način izbora.

Svaki kardinal, koji se nalazi u konklavu, mora kod izbornog čina sudjelovati pod prijetnjom izobčenja.

Izbor se vrši na tri načina i to: 1. aklamacijom ili uzvikom t. j. da koji kardinal spomegne glasno ime kandidata, a ostali prihvate isto jednoglasno; 2. putem sporazumka i 3. tajnim glasovanjem.

Od vremena Grgura VII. rabi se izključivo tajno glasovanje, koje se sastoji u tom, da svaki kardinal na za privredjenom listiću providjenom njegovim vlastoručnim potpisom napiše ime onoga, koga želi za papu. Tako izpunjena listića baca se u zatvorenu žaru. Izabran je papom onaj kardinal, koji je dobio najmanje dvie trećine od svih predanih glasova.

Izbor se obavlja dva puta na dan. U jutro u 8 sati i poslie podne u 2 ili 3 sata, daje se znak zvonceom pred sobicama kardinalah, da im valja poći u kapelu, gdje se u jutro kod sv. mise pričeste. Poslie mise počinje izbor, pa ako nije dobio nitko dvie trećine glasova, opetuje se izbor poslie podne nakon molitve u kapeli.

Kod glasovanja redaju se kardinali po časti. Svaki kardinal drži svoju glasovnicu palcem i kažiprstom pristupio osobno k oltaru u kapeli gdje se klečeć pomoli, ustade, te držeći visoko glasovnicu, reče glasno:

„Zovem za svjedočanstvo Gospodina Isusa Krista, koji će mi suditi, da glasujem za onoga, koga držim po Bogu, mojoj savjesti i znanju za najsposobnijega, te to ovim i činim.“

*) Kardinal-stožernik, od reči „cardo“ - stožer, okolo kojega se vrši papinstvo.

Na to položi glasovnicu na patenu, a s ove pade u kalez.

Poslije su predali svi kardinali svoje glasovnice, prebrsje iste takovani skrutatari, t. j. tri kardinala u tu svrhu kojim su izabrani. Zatim staju skrutatari po redu na glasovnicah imena kandidata, ali imena izbornika ostaju tajna.

Ako nijedan od kandidata nije dobio potrebite dvie trećine glasova, pristupa se k drugom načinu izbora, t. j. putem sporazumka ili prijedloga. Taj način izbora sastoji u tom, da se namoži jedan ili dva kandidata skloniti na to, da bi glasovali za koga drugoga kandidata, kojemu kod prvoga izbora izbijeni glasovi ostaju valjani. Kod ovog načina izbora nesmije nitko glasovati za istog kandidata, za koga je glasovao prvi put, ali može odušati od izbora te napisati na glasovnici: nepriključujem se nijednomu.

Ovaj način izbora se neponavlja, već ako ostane bez uspjeha, počinje se sa izborom iz nova i to opet tajnim glasovanjem. Radi neuspjela izbora spali se predane glasovnice sa nešto slamie u posebnoj peći. Izbor se opetuje sve do tle dok jedan od kandidata nedobije tražene dvie trećine glasova. Radi toga nije opredjeljen rok za trajanje konklava. Ovaj može trajati samo jedan dan, a može i dulje vremena. Kako već spomenusmo, morali su u starije doba kardinali u konklavu postiti, da se ih na neki način prisili na to, da se slože čim prije u jednom kandidatu.

Čim je jedan od kardinala dobio bar dvie trećine glasova i tim izabran za papu, uputi se k njemu posebno odaslanstvo, sastojeeće od kardinala-dekana, tajnika konklava, meštra za obrede i od trojice kardinala redova, da ga zapitaju, da li prima taj izbor. Pristane li na izbor, stave mu odmah na pret desne ruke ribarski prsten; a on treba da im kaže, koje će ime nositi kao papa.

Odaslanstvo se vrati među drugove, kojim priobči uspjeh poslanstva; pa ako je kardinal primio izbor, odprate svi kardinali novoizabranoga papu u kapelu, gdje zasjedne papinski stolice, nalazeću se na podnožju oltara i tuju mu se redom svi kardinali kao novoizabranom papi za prvi put poklone.

Izn toga sledi priobčenje izbora pučanstva. Najstariji kardinal djakon stupa naime sa propelom u ruci na shod (balkon) vatikanske palače te priobči čitavom svijetu: „Javljam Vam veliku radost. Imamo papu. Prečastni gospodin N. N. izabran je za papu, te si je odabrao ime N.“

Nakon što napisasmo gornje redke saznasmo za uspjeh izbora kako to javljamo na drugom mjestu, na koji upozorujemo čitatelje.

Fin de siècle. - Žalost za papom - u Krku.

Smrt pape Lava XIII. pobudila je žalost po čitavom svijetu, jer je on bio doista neobična pojava, velik čovjek u svakom pogledu, što priznavaju ne samo katolici, nego i oni, koji su u obće poznati kao protivnici, da, neprijatelji svega, što se kaže kršćanskoga, katoličkoga. S toga i jest sav izobraženi svijet bez razlike vjere i stranaka izrazio svoju sućut i žalovanje za njim, a posebno to učinise katolici kao sinovi za svojim otcem. Tako se je i ovdje kroz nekoliko dana čulo pod večer dugo žalobno zvonjenje, a dne 2A. t. mj. držale se svetane zadušnice u stolnoj crkvi, koja je u tu svrhu bila zaodjenuta crninom. Vršim u koliko mogu svoje kršćanske dužnosti, pa i tog dana, kad mi to poslovi dopuštali, nekim čuvstvom pieteta prisiljen, prisustvovao po dno crkve svečanoj službi božjoj, što je okružen s mnogimi svećenicima obavio naš biskup. Moram reći, da me je onaj opetovani pokrop na koncu mise, koji se nevidi kod drugih

običnih spirovoda; upravo dirno; a to sam opazio i na licu mnogih drugih. Bila je crkva puna vjernika, inače riedko biva, a doše sa i sve mjestne oblasti i okolna mladež. Ali dok je taj dan i u obće onih dana bila u crkvi taloza, vani nije tomu bilo ni traga; niti običajna klerava nije izšla shodati, da bi se slično kakvim izvanjskim namozom izkazala svoje žalovanje, čemu što je, kako tako, prisustvovala nekakvom, a kako sam iz pomenanog izvora čuo, nije ni izrazila svoje sućuti kaše etička zahtjeva; a po gotovo nije upozorila i pozvala obćinstvo; da bi u znak žalosti ovih dana što učinilo, dok pojedinci svi se susuzelali očekujući skupnu manifestaciju cilog grada. Ali mjesto toga zajedničkog izkaza žalosti nešto je sve dobro misleće još više ožalostilo; jer, dok su novine neprestano pisale, kako se u znak žalosti za papom u mnogih gradovih odrekli koncerti i kazalište a glazbe da ne udaraju na javnih mjestih - u našem gradu nasuprot je u nedjelju (26. t. mj.) po podne, što ne običaje bili svake nedjelje, na obali pred kavanom sva do kasno u večer svirala obćinska glazba a razbludna je mladež na očigled svih plašala. Žalostno, ali istinito; međutim kod nas je sve moguće. Nije se tomu ni čuditi, kad je znano, kakvim duhom i čuvstvi je opojeno onih 5-6, koji u nas vode glavnu riječ, a drugim nije što zamjeriti.

Čudom se pak zašudih jučer, kad opazih prije podne oko 10 sati idući gradom svjetličke po uglovih gradskih ulica upaljene i s crnim velom providjene, a ovdje ondje po prozorih crne krpe, a vidjelo se većih takvih crnih znakova osobito po kućah onih, koji se ne iztieu posebnimi vjerskim i crkvenimi osjećaji, a pripoviedahu mi, da je to iz žalosti za papom. Ne htjedoh toga vjerovati u prvi mah; jer ne vidjeh što takova na biskupskoj palači ni drugdje; i činilo mi se sada već bezsmisleno i ne razumljivo pravog razloga, ta čuh i od baba na ulici gdje jedna drugoj govore: „ma, čosa n' desso i se ga ricorda quando zè za sepolito zingue giorni; ali, kad me uvjersavaše, da je tako, rekoh, neka bude! Međutim ako podnava izčežnuše sa svih prozora ta crna strasila i zastave. To je nova moda - žalostna dva sata, od deset do podne! Nervozni su ljudi, pa čim kraće tim bolje! Po podne podjoh u kavanu i nadjoh se u veselom društvu. Više se je gospode šaljivo razgovaralo o toj jutrašnjoj komediji. Tuj polanje saznah, da je dan prije na večer u ime načelnika obćinski poslužnik pod buhanj pozvao građanstvo, da neka danas od 10-12 sati izvies na prozorih crne zastave i sagove - navodno za papu. Smijali se pri tom razgovoru; jer komentirajuć jedan je jednu a drugi drugu opazku prišao, a svi se takodjer dobro poznamo, pače i to znamo, lko što misli i govori i koliko teži. „Ma la ze bella anche questa“, primetnu pospani kafetier, „domenica musica e oggi lutto“. Naš Don Abbondio sa svojim hrapavim glasom u velike je livlavo taj izjev „del lutto nazionale“, a onaj nesreća od Toma reče, da će sada biskup morati izposlovati za pokretače ove iskrene kratke žalosti barem red sv. Silvestra, čemu je proluslovio onaj drugi iz ugla veleč, da to ne će biti tako lahko, jer da se je taj neki i družina prekasno sjelio, da daje oduška svojoj žalosti tekak danas, kad je već tako rekueći sav sviet prestao javno žalovati. Dok smo tako smijueći se ubijali vrijeme, došao je i čas odlazka, a tada mi netko prišaptu na vratih: „Caro on! Cosa rompi la testa? Cosa ghe importa loroi il papa? Non save o non gave letto nel piccolo che ze questi giorni della morte del nostro Umberto!“ - Furchi! Capio! - Tomu se razlogu urečene žalosti upravo za danas poklonih i rekoh sam sombom: Mhu! Dunque i fatti e le parole rispondono ai sentimenti, e se diranno che non

è vero, sarà almeno il modo per cavarsene col papa ben trovato; - a koji se je dao sliepogovori za nos i nasamariti, neka se čete.

Neodoljivo izazivanje c. kr. ureda.

U pred nam je ostao težki izraz; kojim bi se bili morali nasloviti sljedeću vijest.

Između c. kr. uredah jesu kod nas u Istri glavni širitelji tudjinskih c. k. finacijalni uredi. Riedki su nalme kod nas takvi uredi, koji bi se držali zakona glede jezikovne ravnopravnosti. Ti uredi neće da znadu ni za razne naredbe ministarstva finacijalnih, usljed kojih bi morali obćiti sa strancami u jeziku stranaka; nipošto pako u jeziku jednog ili drugog poreznog činovnika.

Medju ove finacijalne urede, koji neće da znadu ni za zakon ni za naredbe, spada i c. kr. finacijalni ured u Lošinj, te porezni ured u Puli.

Dok takav ured dopinje ili obći sa nizimi slojevi, recimo sa radnici ili poljodjelci u tudjem im jeziku, može si mišliti, da toga nitko opaziti neće, da je siromah radniku ili seljaku svjedno, da li dobije platežni nalog u talijanskom, njemačkom ili hrvatskom jeziku, jer je njemu teško platiti porez ili namet u svakoim jeziku, ali čim stupi u pisмени iz tuzemnim doticaj sa naobraženim čovjekom, svjestnim si svojih dužnosti i svojih pravica, eh, onda bar bi takav ured morao prije dobro promisliti nego li počini nezakonitost, ili recimo bar tu nepristojnost, što takvom čovjeku piše u tudjem mu jeziku.

Takav slučaj dogodio se nedavno sa jednim našim odličnim mužem, za koga bi morao znati svaki c. kr. finacijalni ured u Istri, da nije ni Talijan ni Niemac, već u c. kr. finacijalni ured u Lošinj, te je odlučni zatocnik i branitelj svoga hrvatskoga naroda i njegovih prava.

Taj odlični muž nije nitko drugi nego li naš narodni pravak, velezaslužni starina presvj. g. dr. Dinko Vitezić.

I tomu mužu držnola se je c. kr. finacijalna oblast u Lošinj u poslati platežni nalog za ličnu dohodarinu u njemačkom jeziku putem c. kr. kotarskog poglavarstva u Lošinj.

Posve je naravski, što presvj. g. Vitezić nije mogao ni smio primiti takav nalog niti mirno podneti težku uvriedu, naneseću lično njemu i njegovom narodu.

On je naime vratio rečeni nalog sljedećom popratnicom:

„Slavnomu c. kr. kotarskomu poglavarstvu u Lošinj“. Podpisani smatra se dužnim vratiti tomu c. k. r. kotarskomu poglavarstvu platežni nalog lične dohodarine za godinu 1903., budući da je isti sastavljen u njemačkom a ne hrvatskom jeziku; koji je jezik, kako dobro znađe gospodin c. kr. kotarski poglavar njegov materinski jezik.

Time da se je potpisanomu dostavio platežni nalog, o kojem se radi, u njemačkom a ne u hrvatskom jeziku, urriedilo se je njegovo narodno čustvo budući, da takovim korakom, dalo se je povoda sumnjičenju, da je on kakova poturica, ili odpadnik od svoga naroda.

Kad se traži od poreznika platež kakova poreza, nije doista razborito, da ga se k tomu još provocira i vrjedja njegova najsvetlija čustva.

Uslijed svega toga zahtjeva potpisani, da mu se navedeni platežni nalog lične dohodarine dostavi u hrvatskom jeziku, kako se je to činilo u prijašnjih trih godina, tim više da ima kod c. kr. kotarskog poglavarstva tiskanica u ovome jeziku.

Gospodin c. kr. kotarski poglavar na krivom je putu, ako misli, da smo mi Hrvati neko niže pleme prama Njemcem, Talijanom ili bud komu drugomu narodu.

Nastavak u prilozi.

Po ustavu pripada nam isto pravo glede upotrebe jezika, kao svim ostalim narodima ove poludržave. Neka se dakle vrši zakon. Svakomu svoje, pak mirna Bosna!

U K r k u, dne 23. srpnja 1903.
Dr. Dinko Vitezić.

P. S. - Naknadno: doznajmo, da je njemački plaćeni nalog primio i nećak presvj. g. dra. D. Vitezića, naime e. kr. nadzornik u miru g. dr. Matije Vitezić, koji je vratio taj nalog slijedećom popratnicom:

Slavnomu e. kr. kotarskomu poglavaru u Lošinj. Podpisani vraća plaćeni nalog lične dohodarine za g. 1903. u svrhu: da mu se taj nalog dostavi mjesto u njemačkome, njemu nepoznatom jeziku; u jeziku hrvatskom, koji je njegov materinski jezik, i u kojem bio je on sastavio odnosnu fasciju.

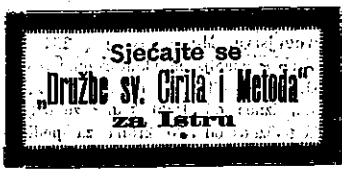
U K r k u, dne 24. srpnja 1903.
Dr. Mate Vitezić.

DOPISI.

iz Rogatoš u Štajerskoj. Kako već mnogo godina, tako su i jetoš zagorski Hrvati i Hrvatice došli u Slatinu kod Rogatoš, da pozdrave biskupa Josipa Jurja Strossmajera, kamo on dolazi svake godine radi svega oporavka. Zagorskim Hrvatom pridružili su se i istarski Hrvati tamo se tada nalazeći, i to prof. Vjekoslav Spinčić i dr. Dinko Trinajstić te Slovenač-nadžupnik u blizom Sv. Križu, Korošec. U ime mnogobrojnoga izaslanstva pozdravio je biskupa krasnim riječmi župnik Jakovina. Svoj govor zasnovao je na izkušanom načelu, da se na velikih ljudih osniva napredak svakoga naroda, pa da takva muža ima i hrvatski narod u osobi biskupa Strossmajera. On je za hrvatski narod mnogo učinio, uz druge pokazao mu put, kojim ima ići. Tim putem doći će do slobode i samostalnosti. Biskup Strossmajer, starije 89 godišnji, krasne izvanjsline, odgovorio je: I kao svećenik i kao biskup, nasljednik Isusa Krsta, smatrao se je dužnim, da učini što više na korist hrvatskoga naroda. On će još, a tako nek po svojih silah učine i drugi, svećenici i svjetovnjaci, muški i ženske, i osobito ove. Tako ćemo stalno doći za tim težimo. Biskupa je još posebitce pozdravio nadžupnik Korošec, kao prijatelja Slovenaca, a ovaj mu je odgovorio, da nije nikad činio razlike izmed Hrvata i Slovenaca, i što je za prve učinio, da valja i za druge. Kod svega toga vladala je vruća srčenost, kao izmed otca i djece.

Tako o 12. uri.
Posle podne bio je skupni banket. K njemu došao je i biskup sa svojim pratocem Mons. Cepelcem, i ostao celiu uru. Prvi ga je pozdravio nadžupnik u Zaboku, predstaviv ga kao sunce, koje ima sijati Hrvatom naročito na kulturnom polju. Onda ga je pozdravio Spinčić, izliveno kako valja da budu Hrvati i Slovenici složni, odlučni te moraju znati i misliti na se i u čem njim daje lep primjer sam biskup. Na Spinčićeve riječi nadovezuje prezlasniči Mons. Cepelc, da je Hrvatom istre važna inteligencija, da se ta u Pazinu izgaja, a da je tamonoj mladeži nuždan konvik: Za taj veli, valja da Hrvati, ma gdje bilo, saberu novaca. Za danas predlaže da se stogodiš sabere, da bude ko prva lopata kod gradnje konvikta. U tili čas sabrale dvie djevojčice 120-K. Kad bi ta svota izručena dru. Dinko Trinajstiću, zahvali se ovaj na toj prvoy lopati, i stavi stvar na srce prisutnim i drugim, naglasujući, da što se učini za istarske Hrvate, učini se za zapadne bedeme cieloga hrvatskoga naroda. Riječi bile su burno pozdravljene, i stalno će naći svuda željni odziv. Još je župnik Jakovina pozdravio Spinčića, Trinajstića i s njim sve istarske Hrvate, to nadžupnika Korošca i s njima sve Slovence, izliveno

korist: sastajanja i upoznavanja međusobnoga. I žestilomu Jakovini, koj već 16 godina predvodi ovakva odaslanstva, bila je izrečena srdačna zdravica. Dao Bog, bio i taj pozdrav biskupu, i odnosi stanak, koristan za hrvatski narod u obće!

Franina i Jurina.

Fr. St. tuja Jurino, kako znaju neki naši Jesenovčani talijanski pivat? Jur. Ma da zna vero, neki izmej njih i kričat: Viva Talija! Fr. Ča ćeš mu brate, kada nezna, da je živ. Jur. Ja bin dal palic, njemu i onim talijanskim kanturom. Fr. Vero nemeritaju drugo.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veteranska svečanost u Pulj. U nedjelju imali smo u Pulj čast viditi proslavu 25-godišnjice blagoslovenja zastave prvog istarskog veteranskog društva u Pulj, koje još uvijek stoji pod protektoratom blage uspomene nadvojvode Rudolfa. Tu prilikom upotrebise, puljski veterani te pozvahu na svečanost razna bratska društva. Među ostalimi odazvahu se pozivu i patrijotička austrijska društva iz Trsta, naime veteranci, društvo „Austria“, rodoljubna mladež tršćanska itd. Tim društvima stavila je na raspoloženje c. i k. vojna mornarica ratni brod „Zara“ u svrhu: da tršćanske prijatelje puljskih austrijskih prijatelja dočeka. Besplatno na tako riedku svečanost. Tu prilikom upotrebise mnogi, a i takovi, koji sa veterancima nebijahu u nikakvom srodstvu, da se na račun tudji — barem jeftino, nagledaju Pulj. Vidili smo i liepi brod izletnika, koji sudjelovahu u svečanoy povorci. C. i k. mornarska oblast isla je priredivačem u svem na ruku, pa tako i kod svečane mise i tako dalje. Posle ugodne zabave, izletnici doživise na svrsi ipak iznenadjenje, i to neotekivano. C. i k. zapovjedništvo broda „Zara“, uvidivši da brod nemože u sumraku primiti, toliko ljudi na povratku u Trst, kao jutrom, nehtjede primiti na brod nego samo dočelnike, koji se moguše izkazati, da su članove veteranskog društva, i na temelju tome dozvolilo je ukrajanje 350 osobam, naime tolikim koliko je brod mogao primiti a ostale je odbio. Budući je isti brod jutrom dopremio u Pulj oko 700 osoba; ostalo je na taj način do 350 izletnika na suliom, koji nakon raznih neprilika proslediše u Trst tekar drugi dan, koji parobrodom, koji željeznicom. Talijansko novine pripovijedaju, da je zapovjedništvo c. i k. broda „Zara“ zakasnilo izletnike iz Trsta, a tih je bilo mnogo, sa krcatoga mosta, koji je vodio na brod, razjeralo strajučje na njih, mrzili i tasi. Eto kako se nagradjuje one, koji si dozvoljavaju luksuz činiti stafažu austrijskom patrijotizmu u Primorju.

mjestu, i to na trgu Verdi, skupština, koju je sazvala sotijaldemokratska stranka i na kojoj se je razpravljalo o sveobćem pravu glasa. Na skupštinu došao je iz Trsta tajnik socijalističkog društva Pittoni, koji je u podučjen: govoru ostro odsudio sadašnji naš izborni red. Osim njega govorili su još slijedeći govornici: Pirc slovenski, Mudrić iz Rieke, hrvatski i Linhart iz Trsta njemački.

Prihvaćena bijaše resolucija, kojom se odsudjuje postojeći izborni red, te se zahtjeva jedino pravedno sveobće izborno pravo: za sve za to sposobne državljane.

Obćinski izbori u Rovinju obaviti će se slijedećih dana: U III. tielu dne 19. i 20. agusta od 9—12 u jutro, od 16—18 po podne (t. j. od 4—8 ovako se naime broji u Italiji); dne 21. agusta od 9—12 u jutro i od 16—18 po podne, te dne 25. od 9—12 u jutro. U I. tielu dne 27. agusta od 9—12 u jutro. Birati će se u prizemnoj dvorani pučke škole.

C. kr. ravnateljstvo pošta i brzjava u Trstu: Upozorjemo, da je kod c. kr. poštanskoga urada u Medulinu izvešena tablica uredovnih sati za občinstvo samo u njemačkome i talijanskom jeziku, dotim hrvatskom nema traga! Na zdravlje!

Protiv malarije. C. kr. namjestništvo u Trstu naložilo je c. kr. kotarskoj oblasti u Pulj, da bi se započelo protumalaričko liječenje bolesnika u selu Lobarika pod nadzorom kotarskog liečnika gosp. dra. Schiavuzzi!

Pazinski kotar:

Iz Žrnjina pišu nam 1. o. mj.: U sjednici našega občinskoga zastupstva, obdržavanoj prošloga mjeseca bijaše među ostalim odobrena predstava na Njeg. Veličanstvo za umirenje hrvatskoga naroda u Banovini. Osim toga podareno bijaše za unesrećenu braću 60 kruna i odlučeno, da se izvise u praznicih i nedjeljah u znak žalosti radi onih dogodjajah crnu zastavu sve dolje, dok se posve neprimiri hrvatski narod.

Naši rodoljubni zastupnici sakupise izmedju sebe još 25 K za našu braću, žaleći što nemogu dati više jer nas je prošle godine pobila tuča i pritala suša.

Ljetina ove godine kaže kod nas hvala Bogu vrlo krasno; krumpir je liepo urodio, a zito počeli smo ovih dana spravljati. Ostalo stoji još u božjih rukuh, pa ako nam on to očuva, imati ćemo čim se povaliti i njemu se toplo zahvaliti.

General naših šarenjaka srdi se, što nije dobio občinske listine na prepis, ali mi mu nemožemo pomoći, već ga pitamo, da nam imenuje samo jednu talijansku občinu Istru, koja je dala Hrvatom listine na prepis, pak ako mu se to posreći, jamčimo mu ovim, da ćemo od naše uprave izmoliti, da mu sama pribavi prepis željenih listina. Mi znamo, da ih pete ljuto svaka naša u cijenjenoj „N. Sloge“, ali njim je prosto, da nas pobiju ako nepišemo istinu. Njim je prosto klevetati i lagati po židovskih novinah, a nam će valjda biti slobodno kazati istinu u poštenih naših hrvatskih listovih.

Porečki kotar:

Antun Resar. Iz talijanskih listova doznajemo, da je u Poreču preminuo dne 1. o. mj. kanonik onog stolnog kaptola, preč. g. Antun Resar.

Glasilo tršćanskih čifuta, koje priobuće osmrtnicu, kaže, da je pokojnik bio vzor svećenika i da je uživao ljubav porečkih građanata. Počivao u miru.

Prosvjed zemaljskoga odbora u Poreču: Slavni zemaljski odbor u Poreču uložio je na namjestništvo u Trstu prosvjed protiv postupanja kotarskog poglavarstva u Voloskom, koje se je opetovno uzprotivilo i zabranilo provedenje naloga u građevnom poslu, koji bijahu izdani od pozvane na to upravne oblasti.

Učiteljske službe. Razpisane su službe ravnajućih učitelja na mješovitih pučkih školah sa talijanskim i hrvatskim nankovnim jezikom na školah u Fontanah i u Sv. Lovreču pazanačkom. Molbe valja uložiti na c. kr. kotarsko školsko vijeće u Poreču. Molitelji valja da dokažu, da su usposobljeni i za poduku u vjeronauku.

Zajam za gradnju sajmista. Zemaljski odbor u Poreču dozvolio je občini Vadoja zajam od 4000 kruna za gradnju novog sajmista za blago.

Nestašica vode u Umagu. Među sretne talijanske občine spada i občina Umag, koja trpi godimice na nestašici vode zbog nemarnosti i nehaja občinske oblasti. Kano u Rovinj dovaja i u Umag ratni brod „Nimpha“ iz Pule pitku vodu, jer su tamo i gospodske šterne skoro posve prazne. U onoj občini imade dosta podzemnih voda, ali gospoda bi htjela, da im vodu pronadje i u gradici doveze pokrajina, jer im se samim neda ni truditi na trošiti. Blažene takve občinske uprave, koje se toliko brinu za ubože obćinare!

Koparski kotar:

Obćinski izbori u Kopru. Gradsko uprava u Kopru javlja izbornikom, da izborne listine za obnovu gradskoga zastupstva izložene počam od dne 27. pr. mj. do 23. augusta o. g. Izbornici mogu uložiti svoja reklame proti listinam u roku od 9 dana, t. j. od dne 24. do 31. t. mj. Prvo izborni tielo imade 130 izbornika, drugo tielo 101, a treće 1398. Izbori novoga zastupstva obaviti će se u prvoy polovici mjeseca septembra.

Gdje bijahu školske oblasti. Iz talijanskih listova doznajemo, da je sve do sada postojalo u talijanskom gradicu Izula više djetjih zabavišta, koje su otvorile pojedine osobe neovlasteno i bez ikakve dozvole. Ta zabavišta polazila su dječca godine i godine, što bijaše poznato svim mjestnim oblastim, koje su o tomu šutile. Mi pojmimo muk talijanskih mjestnih oblastih, ali neshvaćamo držanje školskih oblastih bilo mjestnih, kotarskih ili zemaljskih i dotimnih školskih nadzornika. Zar mora i u tom pogledu svaka vriediti Talijanom, dotim se nama niti najmanje kroz prste nepregleda?

Iz Buzeta pišu nam 31. o. mj.: Danas obdržavala se je pred odvjetnjim c. kr. kot. sudom razprava proti gg. Franu Flego i Ivanu Zigantu obč. savjetnicima, tuženim od dr. A. Sandrina, odv. u Buzetu i to zato, što da gi je spomenuta dvojica tobože uvriedila time, što su se u občinskoj sjednici držanoj 8/6. t. g. izrazil, da bi dobro i koristno bilo, da se nadzire onoga, koji je krivac mnogim nezmirama u ovoj občini; jer neprestano hucka narod, i da njegovo ponašanje nije baš najbolje već stoga, što živi preko 12 godina daleko od svoje obitelji i to u drugoy bez da se znae zašto i usljed kojeg razloga i naposljed za to, što su mu spočitovali, da je metnuo u proračun za sobu cestovnog odbora K 200 a on plaća samo 72 kruna.

Razpravu vodio je c. kr. pristav g. Lius, a tuženike branio je g. dr. Gjuro Cirvar. čim je bila pročitana tužba, g. dr. Črvar dokazivao je, da tuženici nisu ni pošto krivi, jer dotični predlog zahtjevala je ogromna većina prisutnog pučanstva i prvi tuženik nije bio ni prisutan kod tog predloga, a drugi pak nije ni predlagao o tom ništa. Za dokaz bijaše predložer svjedok g. A. Klarić načelnik i ostali zastupnici ali g. dr. sudac nije prihvatio taj predlog. Ponašanje dr. A. Sandrina pred sudom bilo je takovo, da je bio prisiljen g. dr. Črvar dva puta zamoliti g. sudca, da mu naloži da se pristojnije ponaša, jer je valja i on čovjek. Spomenuto je, nadalje, da njegovu ponašanje kao gosta moralo bi biti i izvan suda pristojnije i da su išli tuženici pravim putem, došli bi. do uspjeha što ga želje svi buzetaki občinari, t. j. njegovu odstranjenje. Dr. A.

General naših šarenjaka srdi se, što nije dobio občinske listine na prepis, ali mi mu nemožemo pomoći, već ga pitamo, da nam imenuje samo jednu talijansku občinu Istru, koja je dala Hrvatom listine na prepis, pak ako mu se to posreći, jamčimo mu ovim, da ćemo od naše uprave izmoliti, da mu sama pribavi prepis željenih listina. Mi znamo, da ih pete ljuto svaka naša u cijenjenoj „N. Sloge“, ali njim je prosto, da nas pobiju ako nepišemo istinu. Njim je prosto klevetati i lagati po židovskih novinah, a nam će valjda biti slobodno kazati istinu u poštenih naših hrvatskih listovih.

Sandrin branio se time, da on živi u najboljem opiteljskom skladu i ljubavi, i da nije još nikada znao prilike da bi mu što god prigovorio mogao i da je za njega to takova moralna pljuska, koja je prouzročila duševnu očajnost, za koju zahtijeva odušetu 20.000 K, slovima: dvadeset hiljada kruna a k tomu troškove tužbe K 50. Uzprkos krasnoj obrani dr. Crvara odsuđeno je sudac: tužena na solidarni plać K 100 a na onih K 20.000, koje su dr. A. Sandrina najviše zanimala, valja da je zaboravio g. sudac.

Prisutni slušaitelji držali su za stalno, da će obojica obuzetih biti od obuzetih riješenja, jer im bijaše jasno kako ih je temeljito branitelj obranio.

Među slušaitelji čulo se je i opazku, da g. sudac nepozna temeljito hrvatski jezik.

Protiv ondi uložene priziv obje stranke pa neka bude taj uvaženi ili zavrižen, mi ćemo se i u buduću držati naše poslovice: „Ki na sidu išće poštenje itd“.

Voloski kotar:

Razpisano obćinsko zastupstvo. Usljed odušeta obćinskoga načelnika, gosp. St. Jenko u Podgradu, naložilo je c. kr. namjestništvo u Trstu, da se ono obćinsko zastupstvo razpusti i razpišu novi obćinski izbori. Zemaljski odbor u Poreču uzelo na znanje tu odluku namjestništva, učinio je predlog istomu glede imenovanja privremene uprave u onoj obćini.

Ideimo da vidimo, kakve li će upravitelji postaviti u Podgradu naši narodni prijatelji u Trstu i u Poreču.

Zabava u Mihotićima. Iz Mihotića pišu nama: Dne 2. t. mj. priredila je naša našnja hrvatska čitaonica zajedno sa pjevačkim i tamburaškim društvom iz Kastva »Hrvatskom Vilom« na vrtu g. Frana Mavrovića koncertat sa pjevanjem, tamburanjem deklamacijom i predstavom. Ubavi vrt rečenog g. Mavrovića okitise domaći djaci sa hrvatskim trobojnicama i baluncinima, dočim se je na kući i uz vrt vijala velika hrvatska trobojnica. Dan je bio vanredno lep i sve je obećavalo, da će taj koncertat ispasti sjajno, premda su pripreve za nj bile vrlo skromne i kratke. Već oko pet sata poslije podne začelo je grnuti obćinstvo sa sviju strana a tik pred početkom zabave bili su zaposjednuti svi stolovi. Koncertat otvorio tamburaško društvo »Hrvatska Vila« pjesmom »Ljepa naša domovina«, koju je obćinstvo otkrile glave slušalo. Predaleko bi začao kad bi htio kritizirati pojedine točke pjevanja i tamburanja: sve je bilo tako lepo i skladno, da smo se morali diviti, koli tamburašima toli domaćim i kastavskim pjevačima, koji su morali na obćeniti zahtjev pojedine točke ponavljati.

Govijca D. Gržetić deklamovala je vrlo lepo i vješta te ju je obćinstvo nagradilo burnim odobravanjem a isto tako izazvala je šaloigra dosti smjeha u obćinstvu, premda se je opazilo, da nekoi predstavljajući nisu znali shvatiti svojih uloga, koji međutim nisu bili niti dobro naučili. Istakli su se i pokazali osobitu vještini gg. Iv. Grgurina i Vl. Kundić.

Medju pojedinim točkama zabavljalo se je obćinstvo nabacivanjem korianiola, a iz koncertata začela se mladež vrtiti uz igranje domaćih »harmonika«.

Obćeniti je bio sud, da je koncertat lepo ispao što se je također opazilo na veselim licima gostova.

Podvorba je bila dosti loša — čemu se osobito čudimo, jer čim bolja podvorba tim veća korist krmara.

Već je tome mnogo vremena prošlo, što se u ubavim Mihotićima nije davalo nikakve zabave. Uzrok tome nalazimo u pomanjkanju primjerenih prostorija i u nehaju naše mladeži i naših tamošnjih prvaka. Već se duugo vremena radi o tome da se sagradi »Narodni Dom« i stvar je bila već tako sazrela, da su se začele podpirivati akcije — kad na jednom opet

stvar zaspi. Preporučujemo radi toga našim tamošnjim prvacima i rodoljubima, da šim prije oživotvore tu ideju, da se na taj način naša tamošnja mnogobrojna učeća se mladež ne potiču u praznicima po gostionima, već da se je priveže uz »Narodni Dom«, u kojem bi gojila našu narodnu pjesmu, tamburanje i predstave, te time oplemenjivala sebi srce i dušu i širila narodnu svijest među prostim narodom.

Lošinjski kotar:

J. Josip Spanjol, učenik IV. gimn. razreda u Pulju, umro je 28. pr. mj. u svojem rodnom mjestu Dobrinj. Ako je još težak gubitak odraslog čovjeka, teži je još svratak mladića, oborenog u cietu mladosti i nade, kao što na žalost je to zadesilo ovog uzor-djaka, koji je, premda teškom mukom od svog lugujućeg starca oca i jednog brata uzdržavan bio, ipak dovršio marljivo četvrti razred. Viećni pakoj njegovoj daši!

Izbor župnika u Malom Selu (Lošinju). Za dne 27. pr. mj. bijaše urečen izbor župnika u Malom Selu. O tom izboru neimamo jošte glasa, pa dok nam od tamo stignu vijesti, moramo se osloniti na vijesti talijanskih listova.

Prava izbora u onoj župi imadu kućegospodari. Izbor je započeo rečenoga dana u 9 sati u jutro, a svršio o podne. Župljanom bijaše predloženo molbe trojice kandidata, i to veleč. gg. Ante Andrijić, Fr. Volarić i dr. Bl. Bonifacić. Talijanski župljani nehtjedose birati nikoga od one trojice. Veleč. g. Volarić dobio je 7 glasova, a protiv njemu bijaše ih 210; glebač. g. Andrijić 1 a protivnih 226; veleč. g. dr. Bonifacić 57 i protivnih 167.

Tako talijanski listovi, a mi opetujemo dok neimademo totnijih vijestih, oslanjamo se na ove.

Sada, bili li nebili ovi podatci istiniti, na stvari nemienujaju ništa. Lošinjski talijanski nehtjedose nijednoga od trojice predložjenih im vrlo čestilih svećenika i to jedino radi toga, što nije nijedan između njih Talijan ili naš odpadnik. Talijanski župljani opetovaše eto svoju igru sa biskupskim ordinarijatim u Krku. Ta igra je nedostojna čestilih ljudi i mi se čvrsto nadamo, da preč. biskupski ordinarijat u Krku neće više dopustiti, da se ovako nedostojno s našim svećenstvom igraju i s crkvenimi propisi maloselaki talijanski.

Trst.

Služba oćieljara pisarne. C. k. namjestništvo u Trstu razpisuje natječaj na mjesto oćieljara pisarne. Nedobije li tu službu koji aktivni ili umirovljeni činovnik, imadu na isto pravo i prvenstvo podčastnici. Molbe valja uložiti na c. kr. namjestništvo do dne 24. augusta o. g.

Razne primorske vijesti.

Podpora u poljedoljske svrhe. Ministarstvo poljedoljske doznacilo je franjevačkom samostanu u Nerezinah podporu od 200 kruna; gospodarskim zadrugam u Lošinju i Buzetu svakoj po 400 kruna za uzdržanje razsadnika američkog tršja.

Potvrđen zajam. Zemaljski odbor u Poreču potvrdio je ugovor između obćine Cres i govje. Filomene Gramenuda, kojim ova uzajmljuje štedecim poreznim obćinama zajam: Dragozeću zajam od 2600 K; Lubenici 1400 K; Valunu 250 K; Orleuc 600 K; Sv. Martinu 350 K i Glasole (neka njim Bog oprosti, ali mi neznamo što je to) 2400 K.

Važno za naše učiteljice! Kako na drugom mjestu javljamo, družba sv. Cirila i Metoda za Istru raspisuje natječaj za jednu učiteljicu. II. reda na družbinu dvorazrednoj školi u Kasteluru. Ta škola predviđena je pravom javnosti, što je od osobite važnosti osobito za mlade učiteljice, koje se jošte nisu podvrgle ispituu sposobljenja. Poznato je naime da učiteljima i učiteljicama na privatnim školama sa pravom javnosti tiče praksa kao i ostalim nenjesteim na javnim školama. Pošto je Kastelir jedna od važnijih točaka naše zapadne Istre mi želimo našoj zajednoj družbi da bude sretna u izboru učiteljice za tako važno mjesto.

Državna podpora sa premicanje marvoještva. Ministarstvo poljedoljske doznacilo je zemaljskomu kulturnomu vieću za Istru iznos od 4500 kruna za uzgoj goveda, iznos od 1200 kruna za uzgoj svinja te iznos od 500 kruna za podiljenje murga i za đerove za svilgoještvo.

Pevecanj. Tuže nam se stanovnici Cepica, Brezovice itd., mjestna obćina Oprtalj, da su im i ljetos povodom košitbe nagle vode u nizinah naniole doista šteta na sienu. Te doline obtao je mjeseca junija komarski svrjetnik g. Josip Pačić iz Trsta, koji je tješio one stanovnike tim, da će i on uložiti svoju uplivna rječ a da se što prije urede goraki potoci i one doline, u kojih se nalaze najbolje i najunosnije stenokote.

Književne vijesti.

Fešt na predplatu. Da se odazove poticaju i oduži svome obećanju, naumio je potpisani izdati o vlastitom trošku — za slučaj da bude imao dovoljan broj predplatnika — brošuru pod naslovom: »Gospodarsko pitanje otoka Krka«. — Tko se dakle želi predplatiti neka to dopisnjem javi potpisanom najdalje do konca kolovoza te godine. Razprava zapadači će jednu krunu, a zanimati će osobito domaću i stranu ladanjsku inteligenciju. — Sv. Vid (na Krku), 1. kolovoza 1903. A. di in Tončić, pučki učitelj.

Kraljević Marko i Musa Kosedića. Komedija u 5 čina. Izveo Ivo Dobržanaki. Ciena 50 h. Dobiva se u Dioničkoj tiskari u Zagrebu.

Razni prinosi.

Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji darovaše preko naše uprave:

Prečastni g. Sistić pop Ivo K 2. Franjo Lazarić K 3, Jakov Sedmak K 3 obra u Kršanu. Vontina Slavko 2 K, jer nije mogao k zabavi podružnice u Pulj. Ukupno danas . . . . . K 10— Na račun ove godine izkazano . . . 344-29 Sveukupno K 354-29

Za obitelji postradalih žrtava u Banovini pripisalaše našoj upravi:

Fedel Josip, pojednik u Ljuzjanku K 1. Glavništvo obćine Zminj u smislu dopisa K 86. Ukupno danas . . . . . K 86— U broju 26. izkazano . . . . . K 694-38 Sveukupno . . . . . K 609-38

Djačkoma pripomoćnoma društvu u Pazinu darovaše preko naše uprave:

Dr. Dorčić Franko kao uzdarje gostoljubivosti jednoga prijatelja . . . K 10— Na račun ove god. izkazanih . . . 278-70 Sveukupno K 288-70

Bratovćinini hrv. ljudi za Istru u Kastvu darovaše preko naše uprave:

Prečastni g. pop Ivo Sistić K 2.

Politički pregled.

U Pulj, dne 5. augusta 1903.

Austro-Ugarska.

Jedan uvaženi poljski list donosa vijest iz Beča, da kani vladu sazvati carevinsko vieće tečajem mjeseca augusta, jer da vlada želi svlačiti odgovornost na parlament u pitanju o carini na slador. Ovo pitanje mogla bi riješiti putem carske naredbe, nu tada bi morala za isto odgovarati parlamentu a baš tomu hoće da izbjegne.

Na mjesto odestupivšeg slovenskog zastupnika na carevinskom vieću, g. Vencajsa, namjerava kandidirati za izborni kotar Ljubljana-Yrklica-Lilija-Gora-Ribnica i Velike Lašče dvorski svrjetnik bivši zastupnik profesor Šotja. Svrjetnički odbor slovensko-katoličke stranke sazvija

u tu svrhu za dne 13. o. mj. skupštinu pouzdanika, na kojoj će preporučiti rečenoga kandidata. Prof. Šuklje igrao je već do sada među slavenskim zastupnicima važnu ulogu, koja je na žalost donela slovenskomu narodu malo koristi, jer je Šuklje spadao uvijek među one zastupnike, koji su nastojali ugoditi u svjenu svakoju viadi. On nije bio nikada za odlučnu akciju protiv nijednoj viadi i radi toga bijaše nagradjen time, da je dobio naslov i čast dvorskoga svrjetnika i onosno mjesto ravnatelja uprave državnih školskih knjiga.

Mi se ni sada neveselimo njegovoj kandidaturi, znajući, da trebamo sada više nego u parlamentu muzeva ne samo sposobnih — što je bez dvojbe profesor Šuklje — ali i odlučnih i neumoljivih u svih onih pitanjih, koja zasjecaju duboko u naš narodni život i obstanak.

Dne 8. o. mj. sastali će se u Gorici na poziv slovenskog akademskog društva »Adrija« slovenski visokostolci, da viedaju o pitanju ustrojenja slovenskog sveučilišta u Ljubljani. Vrlo je utjeljivo u današnjih naših tužnih odnosajih, što je u tom pitanju čitavo slovensko djastvo složno i jedinstveno, te nema dvojbe, da će se ono mnogobrojno sastati u Gorici, da triezno i ozbiljno vieća o tako važnom pitanju, kao što je ustrojenje slovenskog sveučilišta u bijeloj Ljubljani.

Poljsko novinstvo razpravlja živahno o poznatoj resoluciji, prihvaćenoj na skupštini poljskih veleposjednika u Tarnopolu, da stupi naime poljski klub na carevinskom vieću u opoziciju protiv ministarstvu dra. Koerbera. Glasilo rečenoga kluba »Czas« odsudjuje spomenutu resoluciju, dočim pišu ostale poljske novine, čak i konzervativne protiv ministru-predsjedniku, izričite njegovu nesposobnost za daljnje vođenje državnih posala. Radikalni poljski listovi uzimlju Čehu u obranu protiv Niemcem, okrivljujuć radi sadašnjih raztrovanih odnosaja u Austriji upravo Niemce i slabost ili neodlučnost ministar-predsjednika.

U Magyarakoju otkriše veliki politički skandal. Prijatelji ministra-predsjednika, glasovitog bivšeg hrvatskog bana Khuen-Hedervaryja, htjedose novcem podmititi vodje opozicije u parlamentu u tu svrhu, da bi odustali od daljnje opozicije protiv sadašnjemu ministarstvu, osobito protiv rečenom Khuenu. Taj netišti posao otkrio je u parlamentu jedan uvaženi član opozicije, koji je primio od vladinog pouzdanika 10.000 kruna, ali je taj novac položio u parlamentu i odao čitavu vladinu spletku.

Usljed toga nastalo je u izvan parlamenta nečuvno uzbuđenje, te bijaše izabran posebni odbor zastupnika, koji izražuje taj smradni posao, a da se uzumogne pronaći prave krivce. U tu spletku upleten je i riečki guverner gop Szapary, koji je dao odmah ostavku, čim se je za njegovo sudjelovanje kod tog posla doznalo.

Vladini listovi poriču vijesti, koje tvrde, da je i sam ministar-predsjednik taj zapleten, ali pošto se je doznalo, da je baš njegov tiesni prijatelj gop Szapary posredno htio podmititi zastupnike opozicije, težko će vjerovati obrani službenih listova. Khuen-Hedervary nije našao plodno tlo u Magyarakoju u slatnom poslu!

Novoimenovani ministar za Hrvatsku, magjarin dr. Tomasić, položio je svoju čast, jer se je parlamentarna komisija izjavila, da neznajna po zakonu vršiti službu ministra, a ako se nepodvrgne ponovnomu izboru u hrvatski sabor a posredstvom istoga u zajednici. U bojeznu za svoj ogulinski mandat, s kojim su skopčani i druge maštne službe u Zagrebu, je položio čast ministra, koju mu je pribavio njegov pokrovitelj ministar predsjednik, bivši ban Hedervary.

Oglas natječaja!

Na dvorazrednoj s pravom javnoju providjenoj družbinj školi u Kasteluru ima se popuniti mjesto učiteljice II. reda.

Godišnja plaća iznaša K 960 (devet stotina šesdeset) te izviše K 120 (jedna stotina dvadeset) u ime godišnje nagrade za podučavanje ručnih radova u bližnoj družbinj školi u Vabrigi.

Odnosne molbe providjene svjedobom zrelosti (eventualno: usposobljenja), krstnim listom i svjedobom dobrog ponašanja, imaju se dostaviti ravnateljstvu družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom do uključivo 31. kolovoza o. g.

Podučavanje na istoj školi počinje 16. listopada 1903.

Za možebitne druge upute obratiti se je na podpisano ravnateljstvo, koje je voljno da moliteljicama — ako to zatraže — dostavi jedan primjerak „Pragmatike za družbine učitelja i učiteljice“.

Za ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Volosko, 4. kolovoza 1903.

Viktor Car Emin, Vjekoslav Spinčić, tajnik. predsjednik.

Br. 624

Oglas!

Daje se ovim do sveobčega znanja, da je usljed današnjega zaključka ovo občinsko zastupstvo otvorilo natječaj za mjesto občinskoga tajnika-blagajnika sa godišnjom nagradom od 1000 kruna.

Svaki natjecatelj za ovo mjesto mora podneti podpisatomo do 25. augusta t. g. svojoj molbu sa dokazima, da poznaje dobro hrvatski i talijanski jezik.

Občinsko glavarstvo

Barban, 30. julija 1903.

Malabotich, načelnik.

HRVATI,
kupujte svi papir za pušenje
Družbe sv. Cir. i Met.
za Istru.

Hrvatski specialitet!

jest jedna vrst najboljeg pamučnog platna-izvrstna za rublje i sve kućne potrebe.

Platno je 84 cm. široko i sadržava 23 mtr. (30 starih rifa). Za dobru vrst i trajnost jamčim.

Komad stoji K 15— i na zalihii imade uvijek do 1000 komada.

Jedino za dobiti u Hrvatskoj kod

FRAN SARIDJA, Zagreb, Ilica 39.

VAŽNO ZA SVAKOGA! Razprodaja!

Uz nečuvane, jeftine cene za ciglih 2 for. 95 nov. može se dobiti krasna parafitura sastojena iz 14 dragocelnih nakitnih predmeta; 1 elegantni golfin ili nikalji oklopnii tanac zajedno sa privjescom. Parafiti sistem.

- 1 golfin-igla za kravate sa imitiranimi briljantima.
- 1 par pozlaćenih gumba za manžete, marka „Garantie“.
- 1 garnitura golfin-dugmeta za košulje i ogat sastojena od 5 kom.
- 1 par prave srebrne naušnice sa službenom puncom.
- 1 golfin-pretin sa elegantnim kamenom.
- 1 zepno ošteđalo u e.n.u.

Cetrnaest ovih vrijednostnih i krasnih predmetah zajedno sa anker-remontar-nrom razaslije za ciglih 2 for. 95 nov. pouzedeiii ako se novac unapred doznači tvrdka

Krakov, Stradom **BRÜDER HURVIZ 17, Austrija.**

Neodgovarajuće prima se u roku od 8 dana natrag te se novac vraća, tako da kupac nikakav risko ne nosi.

Bogato ilustrirani cijenik različitih draguljarskih stvari badava i franko. Priprodavacii i potrodnici, traže se.

Oglas!

Daje se do sveobčega znanja, da je otvoren natječaj za občinsku baticu sa godišnjom plaćom od 140 K. Svaka natjecateljica mora predložiti podpisanomu svojoj molbe sa odnornim dokazima sve do 25. t. mj.

Občinsko glavarstvo

Barban, 31. julija 1903.

Malabotich, načelnik.

Trattoria ai due Colombi.

Podpisani časti se javili p. n. svojim gostima i slavnom občinstvu, da je preselio svoju gostionu pod gornjim, naslovom iz ulice Barbacani u ulicu „Circonvallazione“ br. 65. (polog ljekarne).

Preporučajuć se njihovoj blagonaklonosti, obećaje točiti najbolja domaća vina te držati tečnu kuhinju. Posluga biti će u svakom pogledu točna.

U nadi obilnog posjeta bilježi

sa šiovanjem

Aleksander Alunić, gostioničar.

Zahtjevajte pravi

kranjski brinovec

dvostrako žgani, od

Frana Cvek-a u Kamniku (Kranjska).

Trali se solidan zastupnik za Istru.

Oglas.

C. kr. gospodarski ured u Biogradu na moru, prodaje za sjeme zimskog ječma „Mamuth“, koji je tekuće ljetine urodio 3800. kila za jedan hektar, i „Grosdorfer“, koji je urodio 3400 kila po hektar, uz cieniu od 16 kruna po 100 kilograma bez vreće.

Prodaje također 2000 kila sjena i slame za stoku, tiskana.

G. kr. ekonomični ured u Biogradu.

Tko se želi obkrsbiti pravim

naravnim maslinovim uljem

kao što i svakovrstnim naravnim vinom neka se obrati na tvrdku

Ant. Tranfić, Pola, Via Marliana br. 7.

JOSIP POTOČNIK, PULA

Via Sergia 33.

Skladište glinenih peći, štednjaka raznih vrsti i kada za kupanje — Mosaik- i Klinker-Plöce

Taracanje i oprema zidova sa pločama

Patentirani pokrovi

za dimnjake.

Specialista za građevni raznovrstnih ognjišta.

Cienike šaljem na zahtjev bezplatno i franko.

Zastupnik tvornice pakračke

J. J. HAGLŠ u Ljubljani

SLAVONSKA BILJEVINA i pakračke kapljice za želudac.

to su dva lijeka, koja su si takovom brzinom prošli prokret, kao što riečke koje svadstvo. Otvadit svu leka postala su u najkraćem vremenu vanredno objavljen u narodu. Urok da je narod ta sredstva tako brzo zavolio, leži u njihovoj osobitoj vrstnosti i vazda sigurnom djelovanju.

Slavonska biljevina se rabi protiv svakoj vrsti kašlja, pa ma isti još kako zastaren bio, rabi se osobitim uspjehom protiv težkog disanja, hrapavosti u grlu, preholji, protokljanju itd. Evo što piše Katarina Fuchs iz Mitrovice:

„Zurim se saobčiti Yam, da je uspjeh Vaše slavonske biljevine kod moje bolesti spravo spasio bio. Patila sam već 7 godina na strašnom kašlju i težkom disanju, probala sam već svu moguću sredstva, ali uzalud, dok nisam nadošla na Vaju slavonsku biljevina, koja mi je zdravlje povrnila. Od srca Vam se zahvaljuje Vaša zahvalnica Katarina Fuchs.“

Pakračke kapljice

su izvannredno sredstvo protiv svima bolestima želudca i Srakome, koji bud na kakvoj želudacnoj boli pati, nemogu ih doista preporučiti. Grd u želudca zadržanost neurednost stolice, neman za jelom, žgaravica, zlatna žila, glavobolja od strane se s ovim sredstvom najsigurnije i najtelemilije.

Treba pisati Petra Vidmarčicu u Carinu i gospodinu učitelju Topolovića u Orolik za Slavkovi, što je prvog od 5, a potomjeg od 20-godišnje želudacne bolesti biljetilo. Svakto je dobiti i od jednog i od drugog za odgovor, da su im samo Pakračke kapljice zdravlje povratile.

Sva zahvalna pisma stoji kod mene svakome za vid. Svaka flašica mora imati limeni zaklopec na zaklopec ulaznolu: „Ljekarna zlatnom orlu Pakrac“. Koje flašice to nemaju jesu protivore, koje u interesu svoga zdravlja ne treba nipošto primiti. Cienii im je slijedeća:

Slavonska biljevina 1 boca 1 K. 20 h.

Pakračke kapljice 1 „ „ „

Manje od dvie flašice ne šaljem; ali ne moraju biti obadvie flašice od jedne vrsti n. pr. može se naručiti 1 boca Slavonske biljevine i 1 boca Pakračkih kapljica. Šaljem svaki dan poštanskim pouzedećem i zaračunam za kistricu, lovarni list i pakovanje 40 h. Naručbe neka se šalju izravno na ljekarnika

P. Jurisića u Pakrac, Elvaz ulica 5.

RODOLJUBI!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Sve strojeve za poljodeljstvo i vinarstvo.

Novovrstne stiskalnice za uljike, stiskalnice (preše) za vino sa novim diferencijalnim tiskalom, hidrauličke stiskalnice za vino,

novosti pri aparatima protiv perozaspori te za svemperanje, mlinove za groždje posve nove konstrukcije, nove sveuljike na acilijem za hvatanje letućih zareznika (insekta), sisaljke za vino, clevi za vino, kenobarske orudje, također i sve druge gospodarske strojeve kao trieure, vitle, mlatilnice i t. d.

Salje uz najjeftinije tvorničke cene

I. G. HELLER,

Beč, Praterstrasse 49.

Katalozi badava i franko. — Dopiraju se u svim jezicima.

Istarska Posujilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadrutih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član istoga 4 1/2 % kamata čisto bez ikakvog odbilka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznosne ako se nije kod uložanja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmове (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u Via Clavia br. 5, prizemno

lijevo, gdje se dobivaju pobliže informacije. Ravnateljstvo.